

doing so] one causes evil to himself in this world and in the World To Come.

רע עין כי גורם רעה לעצמו בעולם הזה  
ובעולם הבא:

### Practical Law:

#### Rambam, Laws of Repentance, Chapter 3

הלכה

הרמב"ם הלכות תשובה פרק ג

(1) Each and every person has [both] merits and sins. One whose merits are more than his sins is [considered] righteous. One whose sins number more than his merits is [considered] wicked. [If they are] half and half, [he is considered] average. So, too, a country. If the merits of all its inhabitants are more numerous than their sins, it is [considered a] righteous [country]. If their sins are more, it is [considered a] wicked [country]. So, too, [is] the whole world [considered]. (2) If a person's sins are more than his merits, he immediately dies in his wickedness, as it says, "because your sins are many." (Jeremiah 30:14) So too, if a country's sins are the majority, it immediately perishes, as it says, "Because the cry of Sedom and Ammorah, has become great ... ." (Genesis 18:20) So, too, the whole world — if their sins are more numerous than their merits, they are immediately destroyed, as it says, "And the Lord saw that the evil of man was great [upon the earth]." (ibid., 6:5) (3) This evaluation is not according to the number of merits and sins, but according to their magnitude [and value]. There can be a merit that equals a number of sins, as it says, "because there is found in him a good thing." (I Kings 14:13) There is [also] a sin that equals a number of merits, as it says, "but one sinner destroys much good." (Ecclesiastes 9:18) It is evaluated only by the mind of the all-knowing God. It is [only] He who knows how to evaluate merits against sins.

א כל אָחַד וְאָחַד מִבְּנֵי הָאָדָם יֵשׁ לוֹ זְכוּת וְעוֹנוֹת. מִי שְׁזָכוּתוֹ יִתְרוֹת עַל עוֹנוֹתָיו צְדִיק וּמִי שְׁעוֹנוֹתָיו יִתְרוֹת עַל זְכוּתוֹ רָשָׁע מִחֲצָה עַל מִחֲצָה בִּינוּנִי. וְכֵן הַמְּדִינָה אִם הָיוּ זְכוּת כָּל יוֹשְׁבֵיהָ מְרוֹבוֹת עַל עוֹנוֹתֶיהָ הָרִי זֶה צְדִיקָת וְאִם הָיוּ עוֹנוֹתֶיהָ מְרוֹבִין הָרִי זֶה רָשָׁע וְכֵן כָּל הָעוֹלָם כּוֹל: ב אָדָם שְׁעוֹנוֹתָיו מְרוֹבִין עַל זְכוּתוֹ מִיָּד הוּא מֵת בְּרָשָׁעוֹ שְׁנֵאמַר עַל רוֹב עוֹנָיו. וְכֵן מְדִינָה שְׁעוֹנוֹתֶיהָ מְרוֹבִין מִיָּד הִיא אוֹבֶדֶת שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית יח) זַעֲקֵת סְדוֹם וְעַמּוֹרָה כִּי רַבָּה וְגו' וְכֵן כָּל הָעוֹלָם כּוֹל אִם הָיוּ עוֹנוֹתֵיהֶם מְרוֹבִין מִזְכוּתֵיהֶן מִיָּד הֵן נִשְׁחָתִין שְׁנֵאמַר (שם ו) וַיֵּרָא ה' כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם: ג וְשִׁקּוֹל זֶה אֵינוֹ לְפִי מִנְיַן הַזְּכוּת וְהָעוֹנוֹת אֲלֵא לְפִי גְדֻלָּם יֵשׁ זְכוּת שֶׁהוּא כְּנֶגֶד כְּמָה עוֹנוֹת שְׁנֵאמַר (מ"א יד) יַעַן נִמְצָא בּוֹ דְבַר טוֹב וַיֵּשׁ עֵין שֶׁהוּא כְּנֶגֶד כְּמָה זְכוּת שְׁנֵאמַר (קהלת ט) וְחוּטָא אָחַד יֵאבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה וְאֵין שׁוֹקְלִין אֲלֵא בְדַעְתּוֹ שֶׁל אֵל דַּעוֹת וְהוּא הַיּוֹדֵעַ הַיֵּאֶרְ עוֹרְכֵינִי הַזְּכוּת כְּנֶגֶד הָעוֹנוֹת:

### VAYECHI FOR THURSDAY

### ויחי ליום חמישי

#### TORAH

#### תורה

כיון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

יח וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אָבִיו לֹא-כֵן אָבִי כִי- יח וְאָמַר יוֹסֵף לְאָבִיו הֲלֹא כֵן

(18) And Yosef said to his father: Not so, my father, for this one is the firstborn

אבא ארי דין בוכרא שו מינד  
 על רישיה: יט וסריב אבוהי  
 ואמר ידענא ברי ידענא אף  
 הוא יהי לעמא ואף הוא יסגי  
 וברם אחוהי זעירא יסגי מניה  
 ובגוהי יהון שליטין בעממא:  
 כ ובברכונן ביומא ההוא  
 למימר בך יברך ישראל  
 למימר ישוינד יי כאפרים  
 וכמנשה ושוי ית אפרים קדם  
 מנשה: כא ואמר ישראל  
 ליוסף הא אנא מאית ויהי

זֶה הַבְּכֹר שֵׁים יְמִינְךָ עַל-רֵאשׁוֹ: יט וַיִּמָּאן  
 אָבִיו וַיֹּאמֶר יְדַעְתִּי בְנִי יְדַעְתִּי גַם-הוּא  
 יִהְיֶה-לְעַם וְגַם-הוּא יִגְדֹל וְאוֹלָם אָחִיו  
 הַקָּטָן יִגְדֹל מִמֶּנּוּ וְזָרְעוֹ יִהְיֶה מְלֵא-הַגּוֹיִם:  
 כ וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּךָ יְבָרֵךְ  
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם  
 וְכַמְנַשֶּׁה וַיִּשֶׂם אֶת-אֶפְרַיִם לְפָנָי מִנַּשֶּׁה:  
 כא וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל-יוֹסֵף הִנֵּה אָנֹכִי מֵת

— place your right [hand] on his head. (19) But his father refused and said: I know, my son, I know. He too, will become a people and he too will become great. Nevertheless, his younger brother will become greater than him, and [the reputation of] his descendants will fill the nations. (20) So on that day, he blessed them, saying, Through you shall Israel bless, saying: May God make you like Efraim and like Menashe. He thus placed Efraim before Menashe. (21) Then Yisrael said to Yosef: I am now dying. God will be with you and

#### RASHI

(19) **I know, my son, I know** — *that he [Menashe] is the firstborn [and I also know that] He too, will become a people [and he too will become great]* — *for in the future, Gid'on is destined to issue from him — through whom the Holy One, Blessed is He, will perform a miracle. Nevertheless, his younger brother will become greater than him* — *for in the future, Yehoshua is destined to issue from him — he will take possession of the Land [of Israel*

*after Moshe's passing], and he will teach Torah to the people of Israel (Tanchuma 6). וזרעו* — [means:] *The entire world will become filled with the spreading of his reputation and his name, when [his descendant Yehoshua] will cause the sun to stand still at Giv'on, and the moon at the Ayalon Valley (see Joshua 10:12; Bereishit Rabbah 97:4; Avodah Zarah 25a).* (20) **Through you shall Israel bless** — *When a Jew will come to bless his sons, he will do so with Efraim and Menashe's blessing, i.e., the person will say to his son: "May God make you like Efraim and like Menashe."* **He thus placed Efraim** — *in his blessing, before Menashe, thereby having Efraim placed earlier in the order of tribal banners*

רש"י

(יט) וַיִּדְעָתִי, בְּנִי, יְדַעְתִּי. שְׁהוּא הַבְּכוֹר: גַּם-הוּא יִהְיֶה-לְעַם וְגו'. שְׁעֵתִיד גְּדֵעוֹן לְצֵאת מִמֶּנּוּ, שְׁהַקְדוּשׁ, בְּרוּךְ הוּא, עוֹשֶׂה נֶס עַל יְדוֹ: וְאוֹלָם, אָחִיו הַקָּטָן יִגְדֹל מִמֶּנּוּ. שְׁעֵתִיד יְהוֹשֻׁעַ לְצֵאת מִמֶּנּוּ, שִׁנְחִיל אֶת הָאָרֶץ וְיִלְמַד תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל: וְזָרְעוֹ יִהְיֶה מְלֵא-הַגּוֹיִם. כָּל הָעוֹלָם יִתְמַלֵּא בְּצֵאת שְׁמֵעוֹ וּשְׁמוֹ, כְּשִׁיעֵמִיד חֲמָה גְּבַעוֹן וְיָרַח בְּעַמֵּק אֵילוֹן: (כ) בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל. הֵבֵא לְבָרֵךְ אֶת בְּנָיו, יְבָרְכֵם בְּבִרְכַתְּם וַיֹּאמֶר אִישׁ לְבָנוֹ: יִשְׁמַךְ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה: וַיִּשֶׂם אֶת-אֶפְרַיִם, בְּבִרְכַתּוֹ,

מימרא די בסעדכון ויטיב  
 תכון לארעא דאבהתכון: כב  
 ואנא יהבית לך חולק חד  
 יתיר על אחיך די נסיבית  
 מידיא דאמוראה בצלותי  
 ובבעותי:

וְהָיָה אֲלֵהֶם עִמָּכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל-  
 אֶרֶץ אֲבוֹתֵיכֶם: כב וְאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם  
 אֶחָד עַל-אֲחִיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי  
 בַּחֶרֶב־וּבַקֶּשֶׁת: פ

will bring you back to the Land of your fathers. (22) For my part, I have given you Shekhem, as one [portion] more than your brothers, that which I took from the hand of the Emmorite with my sword and my bow.

### RASHI

(see Numbers 2:18-20) and in the order of the tribal sacrifices of the inauguration [of the Sanctuary] (see Numbers 7:48,54; Bereishit Rabbah 97:5). (22) **For my part, I have given you ...** — *Since you are troubling yourself to attend to my burial, then I too, shall give you an inherited property in which you can be buried. And which place is that? It is Shekhem, as the verse says (Joshua 24:32), “And the bones of Yosef, which [the Children of Israel] brought up from Egypt, they buried in Shekhem, [in the part of the field that Yaakov had bought from the children of Chamor, Shekhem's father, for one hundred kessitah, and which became the inheritance of Yosef's sons].” (and see Genesis 33:19)* **שכם אחד על אחיך** — *This refers to the actual city of Shekhem (see below for another explanation), which will be [given to you now as] one portion more than your brothers (אחד על אחיך) (Bereishit Rabbah 97:6). **With my sword and my bow** — When Shimon and Levi killed the men of Shekhem, all the neighboring peoples gathered there to join them [in defense against Shimon and Levi]. So Yaakov armed himself with weapons of war against them (Bereishit Rabbah 80:10). Another explanation [of our verse is that the actual expression] **שכם אחד** [literally “the first portion (שכם),”] refers to the birthright (Bava Batra 123a) [now given to Yosef, for] his sons will take two shares [instead of Reuvein (Bereishit Rabbah 98:4)]. Here, the term **שכם** signifies a “portion,” as it is indeed translated here [by Onkelos, חולק]. There are many similar instances to it in Scripture [i.e., of the word **שכם** meaning “portion,” e.g.], (Psalms 21:13), **כי תשיתמו שכם**, i.e., “You will break my enemies into parts (שכם) before me;” and (Psalms 60:8), “I shall divide a portion (שכם);” and (Hoshea 6:9), “each one does his share (שכמה) of murder on the way,” [where the word שכמה there means] “each his share;” and (Tzefaniah 3:9) “to serve Him as one unit (שכם).” **That which I took from the hand of the Emmorite** —*

רש"י

לפני מנשה, להקדימו בדגלים ובחנכת הנשיאים: (כב) וְאֲנִי נָתַתִּי לְךָ. לפי שאתה טורח להתעסק בקבורתי וגם אני נתתי לך נחלה שתקבר בה, ואיזו זו שְׁכֶם, שנאמר: וְאֵת עֲצָמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בְשֶׁכֶם: שְׁכֶם אֶחָד עַל-אֲחִיךָ. שְׁכֶם ממש, היא תהיה לך חלק אחד יתרה על אחיך: בַּחֶרֶב וּבַקֶּשֶׁת. כְּשֶׁהָרְגוּ שְׁמֵעוֹן וְלֹוֹי אֶת אֲנָשֵׁי שְׁכֶם, נתפנסו כל סביבותיהם להודוּג להם, וְחָגַר יַעֲקֹב כְּלֵי מִלְחָמָה כְּנָגְדָן. דָּבַר אַחֵר: שְׁכֶם אֶחָד, היא הבכורה, שיטלו בניו שני חלקים, 'ושכם' לשון חלק הוא, בתרגומו, והרבה יש לו דומים במקרא: כִּי תִשְׁתַּמּוּ שְׁכֶם, תשית שונאי לפני החלקים. אַחֲלַקְהָ שְׁכֶם, דָּרַךְ יִרְצָחוּ-שְׁכֶמָה, איש חלקו, לעבדו שְׁכֶם אֶחָד: אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד

## RASHI

רש"י

*i.e., from the hand of Eisav, who committed the [evil] practices of Emmorites. Another explanation [as to why Eisav is referred to here as an "Emmorite"]:*

*Because he used to ensnare his father with the [deceptive] words (אמרי) of his mouth [see Rashi Genesis 25:27 where it is explained that Eisav used to falsely portray to his father Yitzchak that he was particular in the commandments, while he was actually scoffing at them].* **With my sword and my bow** — *[This refers to] Yaakov's wisdom and prayer [for a person's wisdom saves him just as his sword does (see Kohelet 7:12), and the word for bow, קשת, alludes to supplication (בקשה) and prayer (Siftei Chakhamim)] (see Bava Batra 123a; Tanchuma Beshalach 9).*

## PROPHETS I Kings 2

נביאים מלכים א פרק ב

(כב) וְאֶתִּיב מֶלֶכָא שְׁלֹמֹה וְאָמַר לְאִמָּה וְלֵמָּא אַתְּ שְׂאִילָא יַת אַבְיִשָׁג דְּמִן שׁוֹנִם לְאֶדְוִיָּהוּ וְשְׂאִילֵי לָהּ יַת מְלָכוּתָא אַרִי הוּא אַחֵי קִשִׁישׁ מִנִּי הֵלָא בְּעֵצָה הוּוּ הוּא וְאַבְיָתָר פְּהֵנָא וְיֹאבָב בֶּר צְרוּיָהּ: (כג) וְקִיִּים מֶלֶכָא שְׁלֹמֹה בְּמִימְרָא דִּי לְמִימַר כְּדִין יַעֲבִיד לִי אֱלֹהִים וְכְדִין יוֹסִיף אַרִי בְּנַפְשִׁיהּ מִלִּיל אֶדְוִיָּהוּ יַת פְּתָגְמָא הַדִּין: (כד) וְכַעַן קָיָם הוּא יַי דְּאַתְקִנְנִי וְאוֹתִיבְנֵי עַל

כב וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לְאִמּוֹ וְלֵמָּה אַתְּ שְׂאֵלֶת אֶת־אֲבִישָׁג הַשֹּׁנֵמִית לְאֶדְוִיָּהוּ וְשְׂאִילֵי־לוֹ אֶת־הַמְּלוּכָה כִּי הוּא אַחִי הַגָּדוֹל מִמֶּנִּי וְלוֹ וְלֹא־בִיתָר הַכֹּהֵן וְלִיֹּאבָב בֶּן־צְרוּיָהּ: כג וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בִּידוּהָ לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף כִּי בְּנַפְשׁוֹ דָּבַר אֶדְוִיָּהוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה: כד וְעַתָּה חַי־יְדוּהָ אֲשֶׁר הִכִּינֵנִי וַיּוֹשִׁיבֵנִי

(22) And King Shlomoh answered and said to his mother, And why do you ask Avishag the Shunemite for Adoniyahu? Ask for him the kingdom [also], for he is my elder brother, and to him, and Aviatar the priest, and Yoav the son of Zeruyah. (23) And King Shlomoh swore by the Lord, saying, God do so to me, and more also, if Adoniyahu has [not] spoken this word with his life. (24) And now, as the Lord lives, Who has established me and set me on the throne of

## RASHI

רש"י

(22) **Ask for him the kingdom [also]** — *From the moment a commoner uses the royal scepter, that is the beginning of [royal] authority.* (24) **Who has made me a house**

(כב) וְשְׂאִילֵי לוֹ אֶת הַמְּלוּכָה. מִשְׁיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשֶׁרֶבִיטוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הִיא תְּחִלַּת הַשְּׂרָרָה: (כד) עֲשֵׂה לִי בַיִת. בֵּית הַמְּלוּכָה:

— *A house of royalty.*

כַּוְרָסִי מַלְכוּתָא דְדָוִד אָבָא  
וּדְקָיִים לִי מְלָכוּ כְּמָא דְמַלְיָל  
אַרְי יוֹמָא דִּין יִתְקַטֵּל  
אֲדוֹנֵיהוּ: (כה) וְשִׁלְחָ מְלָכָא  
שְׁלֹמֹה בֶּיַד בְּנֵיהוּ בֵּר יְהוֹיָדָע  
וְשִׁלִּיט בֵּיהּ וְקַטְלֵיהּ:  
(כו) וְלֹאֲבִיתָר פְּהֵנָא אָמַר  
מְלָכָא לְעֲנֹתוֹת אָוִיל לְךָ  
לְקַרוּךְ אַרְי גְּבֵר חַיִּיב קְטוּל  
אֵת וּבִיּוֹמָא הַדִּין לֹא אֶקְטְלִינְךָ  
אַרְי נְטִלְתָּא יַת אַרְוֹנָא דִּי אֱלֹהִים קִדְּם דָּוִד אָבָא וְאַרְי אֲתַעְנִיתָא בְּכָל דִּי אֲתַעְנִי אָבָא:

(קרי וישיבנני) עַל־פֶּסֶא דָּוִד אָבִי וְאֲשֶׁר עָשָׂה־לִּי בֵּית  
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי הַיּוֹם יוֹמַת אֲדוֹנֵיהוּ: כֹּה וַיִּשְׁלַח  
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּיַד בְּנֵיהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע־בּוֹ  
וַיָּמַת: כּו וַלֹּאֲבִיתָר הִפְתִּיחַ אֶמֶר הַמֶּלֶךְ עֲנֹתָתָ לְךָ  
עַל־שְׂדֵיךָ כִּי אִישׁ מוֹת אֶתָּה וּבַיּוֹם הַזֶּה לֹא  
אֲמִיתְךָ כִּי־נִשְׂאָת אֶת־אֲרוֹן אֲדֹנָי יְהוִה לְפָנַי דָּוִד  
אָבִי וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכָל אֲשֶׁר־הִתְעַנָּה אָבִי:

David, my father, and Who has made me a house, as He had promised, that Adoniyahu shall be put to death this day. (25) And King Shlomo sent by the hand of Benayahu the son of Yehoyada and he fell upon him that he died. (26) And to Aviatar the priest the king said, Go to Anatot to your own fields, for you deserve to die; but on this day I will not put you to death, because you did bear the Ark of the Lord God before David, my father, and because you were afflicted in all with which my father was afflicted.

## RASHI

רש"י

(26) **Go to Anatot** — *He was from there.*  
**For you deserve to die** — *because you rebelled against the kingdom of my father, when you were with Adoniyahu to appoint him king without his [David's] knowledge.*

(כו) עֲנֹתָתָ לְךָ. מִשָּׁם הָיָה: כִּי אִישׁ מוֹת אֶתָּה. שְׁמֹרְדָת בְּמַלְכוּת אָבִי בְהִזְוֹתְךָ עִם אֲדוֹנֵיהוּ לְהַמְלִיכוֹ שְׁלֹא מִדַּעְתּוֹ: כִּי־נִשְׂאָתָ. בְּכִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִשְׁלוֹם: וְכִי הִתְעַנִּיתָ. עִמּוֹ בְּאוֹתוֹ צָרָה:

**Because you did bear** — *When he fled from Avshalom. And because you were afflicted* — *with him in those very same afflictions.*

Writings Mishlei 11

כתובים משלי פרק יא

כ מְרַחֵק אֱלֹהָא לְעַקְמִי לְבָא  
וְצָבִי בְּאַלְיָן דְתַמִּימִין:  
כא דְמוֹשִׁיט אִידָא עַל חֲבֵרִיהּ

כ תּוֹעֵבַת יְדוּהָ עַקְשֵׁי־לֵב וְרָצוֹנוֹ תַמִּימִי דָרָךְ:  
כא יָד לְיָד לֹא־יִנְקָה רַע וְזָרַע צְדִיקִים נִמְלֵט:

(20) Those who are perverse in heart are an abomination of the Lord, but He desires those who are sincere in their way. (21) From hand to hand [but] the

## RASHI

רש"י

(21) **From hand to hand** — *From the hand of the Holy One, blessed is He, to his hand shall come his reward, but it will not reduce*

(כא) יָד לְיָד. מִיַּד הַקֹּב"ה לְיָדוֹ תְּבוֹא לוֹ שְׂכָרוֹ וְלֹא יִנְקָה לוֹ מִן הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה:

*the evil that he committed.*

כב נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם: לא מזדכי מן בישתא וזרעא  
 כג תאות צדיקים אד-טוב תקות רשעים עברה: דצדיקי מתפרק: כב קנשי  
 כד יש מפזר ונוסף עוד וחושף מישר אד-למחסור: דדהבא בנחירי דחזירתא  
 היכנא אתתא דשפירי וסרי טעמא: כג רגתא דצדיקי  
 בטבתא וסבורא דרשיעי ברוגזא: כד אית דפרד ומוסיף תוב וחושף מן תרצותא חוסרנא ליה:

evil will not be cleansed, but the seed of the righteous escapes. (22) [As] a gold ring in a swine's snout is a beautiful woman from whom sense has departed. (23) The desire of the righteous is only good; the hope of the wicked is wrath. (24) There is one who scatters and yet is given more, and one who withholds from [giving] what is proper, only for a loss.

## RASHI

רש"י

(22) **In a swine's snout** — that sullies it in the dung heap, so is a Torah scholar who turns away from the good path. **From whom sense has departed** — Who has departed from the Torah. (23) **The hope of the wicked** — They are assured and their only hope is for the wrath of Gehinnom.

(כב) באף חזיר. שמלכלף אותה באשפות. כן תלמיד חכם הסר מן הדרך הטובה; וסרת טעם. פורש מן התורה: (כג) תקות רשעים. בטוחים ומקוים לעברה של גיהנם: (כד) יש מפזר. ממונו כגון לצדקה ונוסף עוד: וחושף. עצמו אף למחסור יהיה לו:

(24) **There is one who scatters** — his money for such things as charity, and he is given more. **And one who withholds** — himself, but it will be only a loss for him.

## Mishnah Zevachim, chapter 12

משנה זבחים פרק יב

(1) A *tevul yom* [one who already has immersed in a *mikvah* but, is not purified until evening] and one who lacks atonement [i.e., a *zav* or *metzora* who, in addition to

א טבול יום ומחסר כפורים, אינן חולקין בקדשים לאכול לערב. אונו, נוגע, ואינו מקריב, ואינו חולק לאכול לערב. בעלי מומין, בין בעלי מומין קבועין

their immersion, require certain sacrifices which were not yet brought] do not share in sacrifices to be eaten in the evening [by which time they will be pure]. An *onen* [one whose immediate relative died and has not yet been buried] may handle [sacred flesh], but may not offer, [i.e., perform the sacrificial rites, e.g., sprinkling,] and does not receive a share to be eaten in the evening [even though, at evening, he will no longer have the status of *onen*]. Men with blemishes, whether permanent or transient, receive a share and may eat [of the sacrifices,

## רבנו עובדיה מברטנורא

א טבול יום. שטבל ועלה ואל העריב שמשו: ומחסר כפורים. כגון זב ומצורע ויולדת שטבלו והעריב שמשן ולא הביאו כפרתן: אינן חולקים בקדשים. הואיל ואין ראויין לאכילה, אין חולקים לאכול לערב כשיטהרו, דכתיב (ויקרא ו) הכהן המחטא אותה יאכלנה, כהן הראוי לחטוי חולק, שאינו ראוי לחטוי אינו חולק. ואי אפשר לומר כהן שאינו ראוי לחטוי בשעת הקרבה אינו אוכל, דהא איכא קטן דאינו ראוי לחטוי ואוכל, אלא על ברוך יאכלנה דאמר קרא לחלוק בה כדי לאכול ממנה קאמר, ומדאפקה קרא לחלוקה בלשון אכילה, שמע מינה דכהן הראוי לאכילה חולק,

as specifically stated in Leviticus 21:22], but may not offer. Whoever is not eligible for [the Temple] service [except for those with blemishes] does not share in the flesh, and he who does not share in the flesh does not share in the hides. Even if one was impure when the blood was sprinkled but, pure when the fats were burned [on the altar], he does not share in the flesh, for it is said: "Anyone from the descendants of Aharon, who may offer the blood of peace-offerings and the sacrificial fats, will have the right [hind] thigh for a portion." (Leviticus 7:33) [Thus he receives a portion only when he can offer

both the blood (i.e., perform the sprinkling) and the fat, but not otherwise]. (2) Whenever the altar does not acquire its flesh, [e.g., if the sacrifice is disqualified before the blood is sprinkled so that it was never fit for the altar,] the *Kohanim* do not acquire the skin, for it is said, ["And the priest who can offer] a person's burnt-offering [the skin ... belongs to the priest]," (Leviticus 7:8) [i.e.,] a burnt-offering which counts for a man [whose owner has thus fulfilled his obligation. Only of such does the skin belong to the *Kohen*. But if it is disqualified, its owner must bring another.] If a burnt-offering was slaughtered with a different intent, [i.e., with the intent of another sacrifice] although it does not count for its owner [however, since it is a valid sacrifice and the altar acquired it], its skin belongs to the *Kohen*. Whether [it be] a man's burnt-offering or a woman's burnt-offering, the skins belong to the priests. (3) The skins of [קדשים קלים] sacrifices of a lesser degree of holiness belong to their owners. The skins of sacrifices of [קדשי קדשים] a higher degree of holiness belong to the *Kohen*, [as can be inferred from] a *kal ve-chomer*: If they acquire the skin of a burnt-offering, though they do

### רבנו עובדיה מברטנורא

שאינו ראוי לאכילה אינו חולק. הלכך בעלי מומין חולקין, שאע"פ שאין ראויין לחטוי, ראויין הן לאכילה, כדכתיב (שם כא) ומן הקדשים יאכל: **אונן נוגע**. והוא שטבל ולא הסיח דעתו מן הטבילה כל זמן שהוא אונן. שאם הסיח דעתו ונוגע אפילו לאחר שטבל פסל: **וכל שאינו ראוי לעבודה אינו חולק בבשר**. חוץ מבעלי מומין שאע"פ שאינן ראויין לעבודה חולקים בבשר, דרבינו קרא בהדיא דכתיב (שם) לחם אלהיו מקדשי וגו', וכתב (שם ו) כל זכר בבני אהרן יאכלנה, לרבות בעלי מומין למחלוקת, דאי לאכילה הרי כבר אמור ומן הקדשים יאכל: **וטהור בשעת הקטר חלבים**. שהוא כל הלילה. כגון שטבל וטהר בהערב שמש: **אינו חולק**. שאין הכהן חולק בקדשים עד שיהא טהור משעת זריקת דמים עד שעת הקטר חלבים. ואם נטמא בין כך ובין כך אינו חולק: **ב כל שלא זכה המזבח בבשרה**. כגון שאירע בה פסול קודם זריקה, דלא היתה לה שעת היתר למזבח: **עורה לכהנים**. הואיל וזכה המזבח בבשרה שהרי כשרה היא: **ואחד עולת האשה**. דכתיב והכהן המקריב את עולת איש, אין לי אלא עולת איש, עולת נשים ועבדים מנין, תלמוד לומר עור העולה, ריבה. אם כן למה נאמר עולת איש, פרט למתפיס עולתו לבדק הבית שהעור קדוש: **ג עורות קדשים קלים לבעלים**. דכתיב עור העולה וגו', מה עולה קדשי קדשים אף כל קדשי קדשים: **עורות קדשי קדשים**. חטאות ואשמות לכהנים כדמפרש טעמא ואיל: **אין המזבח מוכיח**. כלומר, אין לך לומר מזבח

בין בעלי מומין עוברין, חולקין ואוכלין, אבל לא מקריבין. וכל שאינו ראוי לעבודה, אינו חולק בבשר. וכל שאין לו בבשר, אין לו בעורות. אפילו טמא בשעת זריקת דמים וטהור בשעת הקטר חלבים, אינו חולק בבשר, שנאמר (ויקרא ז), המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה: **ב כל שלא זכה המזבח בבשרה, לא זכו הכהנים בעורה, שנאמר (שם), עולת איש, עולה שעלתה לאיש. עולה שנשחטה שלא לשמה, אף על פי שלא עלתה לבעלים, עורה לכהנים. אחד עולת האיש ואחד עולת האשה, עורותיהן לכהנים: ג עורות קדשים קלים לבעלים, ועורות קדשי קדשים לכהנים. קל וחומר, מה אם עולה שלא זכו**

not acquire its flesh, is it not logical that they should acquire the skins of sacrifices of the higher degree of holiness, since they acquire their flesh? The altar does not disprove [this, i.e., you cannot say, that just like the altar acquires the flesh but not the skin, so, too, the priest acquires the flesh and not its skin], for it never acquires the skin [the altar has no right to the skin of any sacrifice, whereas the skins of burnt-offerings do belong to the *Kohanim*]. (4) All sacrifices which became disqualified: [if this happened] before they were flayed, their skins do not belong to the *Kohanim* [but are burnt together with the flesh]. [If it happened] after they were flayed, their skins belong to the *Kohanim*. Rabbi Chanina the *segan* of the priests said, Never in my life have I seen skin go to the place of burning [i.e., after it was flayed, even though the disqualification could have been present before the flaying]. Rabbi Akiva observed: We learn from his words that if one flays a firstborn [even a blemished firstborn, which is only permitted through its slaughter, if it died naturally even its skin must be buried] and it is found to be *treifah*, [though this disqualification occurred before it was even slaughtered, which, in effect, tells us that there was no valid slaughter and it should be considered as though having died naturally, still since this was only discovered after its being flayed] the *Kohanim* have a right to its skin. But the Sages maintain: "I have never seen" is not a proof [since it does not disprove anything]; rather, it [the skin] must go to the place of burning [since it was disqualified before it was flayed]. (5) Bulls which are burnt and goats which are burnt [such as those of Yom Kippur]: when they are burnt in accordance to their prescribed rites [i.e., there are no disqualifications], they are burnt in the ash depository [located outside Jerusalem], and defile the garments [of those who burn it — see Leviticus

בבשרה, וזכו בעורה. קדשי קדשים שזכו בבשרה, אינו דין שיזכו בעורה. אין מזבח יוכיח, שאין לו עור מכל מקום: ד כל הקדשים שארע בהם פסול קדם להפשטן, אין עורותיהם לכהנים. לאחר הפשטן, עורותיהם לכהנים. אמר רבי חנינא סגן הכהנים, מימי לא ראיתי עור יוצא לבית השרפה. אמר רבי עקיבא, מדבריו למדנו, שהמפשיט את הבכור ונמצא טרפה, שראותו הכהנים בעורו. והכמים אומרים, אין לא ראינו ראייה, אלא יוצא לבית השרפה: ה פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, בזמן שהם נשרפין כמזותן, נשרפין בבית הדשן ומטמאין בגדים. ואם

#### רבנו עובדיה מברטנורא

יוכיח שזכה בבשר העולה ולא זכה בעור, ואף אתה אל תתמה בקדשי קדשים שאע"פ שזכו כהנים בבשרן לא יזכו בעורן. אין זו הוכחה. שאין למזבח עור בכל מקום. אבל בכהנים מצינו שזכו בעור העולה, וקל וחומר שיזכו בעורות קדשי קדשים: ד אין עורותיהן לכהנים. אלא נשרפים עם עורן: לא ראיתי עור יוצא לבית השריפה. לאחר שהופשט אם נמצאת טריפה, אע"פ שפסול זה היה בו קודם הפשט, הואיל ולא ניכר עד לאחר הפשט: שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה. הא קמשמע לן ר' עקיבא דאפילו בכור בעל מום הנשחט במדינה על מומו ולא התירו הכתוב אלא באכילה כדכתיב בשעריך תאכלנו אבל אם מת עורו אסור וטעון קבורה, ואשמועינן ר' עקיבא דהיכא דלא הוכר טריפתו עד לאחר הפשט, שרייה שחיטתו והפשטו לעורו כאילו נזרק דמו במקדש: יאותו הכהנים בעורו. ואינו נשרף: אין לא ראיתי ראייה. שזכר לא אירע בימיו שימצא טריפה לאחר הפשט, ואם אירע ושרפוהו הוא לא ראה: אלא יוצא לבית השריפה. הואיל וקודם הפשט בא. והלכה כרבי עקיבא בבכור בעל מום כשהתירו מומחה. אבל לא התירו מומחה לא. והלכה כחכמים בבכור תמים, דבשר בקבורה והעור בשריפה: ה פרים הנשרפים. פר כהן משיח, ופר העלם דבר של צבור, ופר של יום הכפורים: ושעירים הנשרפים. שער יום הכפורים, ושעירי עבודה זרה: נשרפים בבית הדשן. חוץ לשלש מחנות. ובבית עולמים, חוץ לירושלים. דכתיב בהו אל מחוץ למחנה, כלומר חוץ לשלש מחנות: מטמאין בגדים. לעסוקים בהם. כדכתיב (ויקרא טו) והשורף אותם יכבס בגדיו, וכל מקום שנאמר



16:28]. And if they are burnt not in accordance to their prescribed rites [i.e., a disqualification occurred invalidating the sacrifice], they are burnt in the place of the *Birah* [sometimes in the Temple Court, and sometimes on the Temple Mount, depending on the circumstances of their disqualification], and do not defile garments [of those who burn them]. (6) If they were

carrying them [i.e., the bullocks or goats] on staves [in order to burn them in accordance to their prescribed rites, and] those in front had passed beyond the wall of the Temple Courtyard while those in the back had not [yet] gone out, those in front defile their garments, while those in the rear do not defile their garments, until they go out. When both go out, both defile their garments. Rabbi Shimon says: Neither defile [their garments] until the fire has caught and is burning the greater part of them [i.e., of the sacrifices]; when the flesh is fully burned, he who burns [it from that time and onwards, i.e., he turns over the ash] does not defile his garments.

#### רבנו עובדיה מברטנורא

יכבס בגדיו, לא בלבד הבגדים שהוא לבוש טעונין כבוס, אלא כל בגד שהוא נוגע בו בעודו מחובר לטמא, נטמא וטעון כבוס: **שלא כמצותן**. כגון שנפסלו וטעונין שריפה כשאר פסולי המוקדשים: **בבית הבירה**. פעמים בעזרה ופעמים בהר הבית. כיצד. אירע בהן פסול קודם יציאתן מן העזרה בין קודם זריקה בין לאחר זריקה, נשרפין בבית הדשן הגדול שבעזרה. אירע בהן פסול אחר יציאתן מן העזרה, נשרפים בבית הדשן שבהר הבית, והוא בית המקדש: **והיו סובלין אותן**. את הנשרפים כמצותן, היו נושאים אותן במוטות להוציאן לבית שריפתן: **הראשונים**. בני אדם הנושאים במוט. אותן שבראש האחד יוצאים ראשונים, והאחרונים שבראש השני לא יצאו: **ניתך הבשר**. נגמרה שריפתן, אין המסייע שוב בהן מטמא בגדים. אבל מקמי הכי, כל המסייעין בשעת שריפה מטמאין בגדים, דכתיב והשורף אותם יכבס בגדיו, בשעת שריפה. יכול המסייע לאחר שנעשו אפר מטמא בגדים, תלמוד לומר אותם, אותם מטמא בגדים, נעשו אפר אינו מטמא בגדים. ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים עצמן אין מטמאין אדם ובגדים שנוגעים בהם, אלא המתעסק בשריפתן טמא מגזירת הכתוב. לדברי רבנן משיצאו הסובלים במוטות. ולדברי ר' שמעון משיצת האור ברובן. ואין הלכה כר"ש:

#### Gemara Zevachim 118a-b

#### גמרא זבחים דף ק"ח ע"א

“Most sacred sacrifices...” From where do we know it [that once Shiloh was established it was permitted to eat in any location from where Shiloh could be seen]? Said [Rabbi Elazar in] Rabbi Oshaiah[’s name]: Because Scripture says: “Guard yourself, lest you offer your burnt-offerings in any place that you see” [Deuteronomy 12:13. This means when they will have “come to the rest” (verse 9), namely, Shiloh, and “in any place that you see” is understood to mean: in every place from where the Tabernacle at Shiloh can be seen]; you may not offer “in every place that you see,” but you may eat [the sacrifice] “in any place that you see.” Why don’t we say: “in any place that you see” you may not offer [since “offer” in

אינן נשרפין כמצותן, נשרפין בבית הבירה ואינן מטמאין בגדים: **והיו סובלין אותן במוטות**. יצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו, הראשונים מטמאין בגדים. והאחרונים אינן מטמאין בגדים, עד שיצאו. יצאו אלו ואלו, אלו ואלו מטמאין בגדים. רבי שמעון אומר, אלו ואלו אינן מטמאין בגדים, עד שיצת האור ברבן. נתך הבשר, אין השורף מטמא בגדים:

קדשי קדשים. מנא הני מילי אמר רבי אושעיא דאמר קרא (דברים יב) השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה. בכל מקום אשר תראה אי אתה מעלה אבל אתה אוכל בכל מקום שאתה רואה. אימא בכל מקום שאתה רואה אי אתה מעלה אבל אתה זובח

its limited sense means to burn the *emurim* on the altar], but you may slaughter “in every place that you see?” Rabbi Yannai said: Scripture says, “There you will offer ... and there you will sacrifice [literally, “do”]” [Deuteronomy 12:14; thus it must be sacrificed (slaughtered) and offered in the same place]. Rabbi Avdimi ben Hasa said, Scripture says, “And there was *Taanat* [the lamenting of] Shiloh,” which means the place which made whoever saw it mourn for the sacrifices which he ate there [before the Tabernacle was destroyed. There is no such text in the Bible. Rashi suggests Joshua 16:6: “And the border turned about eastward unto Taanat Shiloh” treating *Taanat* as an adjectival substantive, “the lamenting of,”

from *anah*, to lament, and explains it as in the text, thus inferring that sacrifices could be eaten wherever the Tabernacle of Shiloh could be seen]. Rabbi Abbahu said: Scripture says, “Yosef is a gracious son, a son who finds grace in the eye that beholds him,” [Genesis 49:22; Shiloh was in Efraim's (i.e., Yosef's) territory]. [This means], let the eye which would not feed upon and enjoy that which did not belong to it [Potifar's wife], be privileged to eat [of sacrifices] as far as it can see. Rabbi Yose son of Rabbi Chaninah quoted: “And through the contentment of the one who dwelt in hatred” [Deuteronomy 33:16. By a play on words *שכני סנה* is *s'neh* connected with *sin'ah*, hatred. This interpretation of the verse refers to Yosef]; [this means], let the eye that did not desire to enjoy that which did not belong to it, be privileged to eat [sacrifices] among those that hated it [i.e., in the territories surrounding Shiloh, which belonged to the other tribes whose ancestors had hated Yosef. Presumably as far as the eye could see would embrace the borders of these territories. This interpretation, of course, is merely aggadic and is not the actual source of the law]. It was taught: When they said, “[As far as the eye could] see,” they meant: [from] wherever one could see [the Tabernacle] without anything interposing. Rabbi Shimon ben Eliakim said to Rabbi Elazar: “Give me an example.” He replied: “For example, the Synagogue of Maon [in Judea; from there one would have an uninterrupted view of the Tabernacle at Shiloh].” Rabbi Papa said: When they said, “see,” they did not mean that one must see the whole of it, but that one must see part of it. Rabbi Papa asked: What of [a place from where] one could see [the Tabernacle] while standing, but not when sitting? Rabbi Yirmiyahu asked: What [of a place where] if one stood on the edge of the valley one could see [it], but when he sat in the valley, he could not see [it]? The questions remain unresolved.

בכל מקום שתראה. אמר רבי ינאי אמר קרא שם תעלה עולותיך ושם תעשה. רבי אבדימי בר תסא אמר אמר קרא (יהושע טז) ולו תאנת שילה מקום שקל הרואה אותו מתאנה עליו על אכילת קדשים שלו. רבי אבהו אמר אמר קרא בן פורת יוסף בן פורת עלי עין. עין שלא רצתה ליוון ולהנות מדבר שאינו שלו תזכה ותאכל כמלא עינו. רבי יוסי בר חנינא אמר (דברים לג) ורצון שכני סנה עין שלא רצתה ליהנות מדבר שאינו שלו תזכה ותאכל בין השנואין. תנא רואה שאמרו רואה כולו ולא המפסיק בינו לבינו. אמר ליה רבי שמעון בן אלעזר אסברא לך כגון בי כנישתא דמעון. אמר רב פפא רואה שאמרו לא רואה כולו אלא רואה מקצתו. בעי רב פפא עומד ורואה יושב ואינו רואה מאי. בעי רבי ירמיה עומד על גבי הנהל ורואה בתוך הנהל ואינו רואה מאי תיקו:

זוהר ויחי דף רמ"ב ע"א

דְּבַר אַחַר יִשְׁשַׁכֵּר חֲמוּר גָּרַם רוּבֵן וְגוֹמֵר פֶּתַח וְאָמַר (תהלים ב) לְדוֹד יְיָ אֹרֵי וְיִשְׁעֵי מִמִּי אֵינָא יְיָ מְעוֹז חַיִּי מִמִּי אֶפְתָּח בְּפִי חֲבִיבִין אֵינּוּן מַלְיָן דְּאוֹרֵייתָא כְּפִי חֲבִיבִין אֵינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא כְּמִי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא לָא דְּחִיל מִפְּנֵי עֲלָמָא נְטִיר הוּא לְעִילָא נְטִיר הוּא לְתַתָּא. וְלֹא עוֹד אֱלָא דְּכַפִּית לְכָל פְּנֵי דְּעֲלָמָא וְאַחִית לֹזֵן לְעוֹמְקֵי דְּתַהוּמָא רַבָּא. תָּא חוּי בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל לִילְיָא פֶּתַחִין סְתִימִין וְכַלְבֵי וְחֲמָרֵי שְׂרִיין וְשִׁאטֵן בְּעֲלָמָא וְאַתְיָהִיבַת רְשׁוֹ לְחַבְלָא וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא נִימְי בְּעַרְסֵיהוּ וְנִשְׁמַתְהוּן דְּדִדִּיקֵי אֵי סִלְקִין לְאַתְעֵנְנָא לְעִילָא כַּד אֲתַעֵר רוּחַ צְפוֹן וְאַתְפְּלִיג לִילְיָא אֲתַעֵרוּתָא קִדְשָׁא אֲתַעֵר בְּעֲלָמָא וְאַתְמַר בְּכִמָּה דּוּכְתֵי. וְכִאֵה חוֹלְקִיָּה דְּתַהוּמָא בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ קָאִים בְּתַהִי אֲשַׁעְתָּא וְיִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא בִּין דְּאִיהוּ פֶּתַח בְּאוֹרֵייתָא כָּל אֵינּוּן וְיִנּוּן בִּישׁוּן אֲעִיל לֹזֵן בְּנוֹקְבֵי דְּתַהוּמָא רַבָּא וְכַפִּית לִיהּ לְחֲמוּר וְנַחִית לִיהּ בְּטַפְסָרֵי דְּתַחֲתוֹת עַפְרָא דְּוֹחְמֵי. קִסְרָא. בְּנִינֵי כַּד יִשְׁשַׁכֵּר דְּאִשְׁתַּדְּלוּתִיהּ בְּאוֹרֵייתָא כַּפִּית לִיהּ לְחֲמוּר וְנַחִית לִיהּ מִתַּהוּמָא גָּרַם הַמַּעֲלוֹת דְּאִיהוּ סְלִיק לְנִזְקָא עֲלָמָא וְשׁוּי מְדוּרִיָּה בִּין הַמַּשְׁפָּטִים בִּין זֹחְמֵי דְּטַפְסָרֵי דַּעֲפָרָא. תָּא חוּי מַה פְּתִיב. וְיִרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֵת הָאֲרִיזִין כִּי נַעֲמָה וְיִט שְׁכָמוֹ לְסַבּוֹל וְיַחֵי לְמַס עוֹבֵד. וְיִרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב דָּא תוֹרָה שְׁבַכְתְּב. וְאֵת הָאֲרִיזִין כִּי נַעֲמָה דָּא תוֹרָה שְׁבַעֵל פֶּה. וְיִט שְׁכָמוֹ לְסַבּוֹל לְמַסְבַּל עוֹלָא דְּאוֹרֵייתָא וְלְדַבְּקָא בֵּה יוֹמֵי וְלִילֵי. וְיַחֵי לְמַס עוֹבֵד לְמַהוּי פֶּלַח לְקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא וְלְאַתְרַבְּקָא בִּיהּ וְלְאַתְשָׁא גְרַמְיָה בִּיהּ:

### Yosef Le-Chok

### יוסף לחוק

#### Ethical Teaching:

מוסר

#### Devarim SheBiKedushah, Chapter 2

מספר דברים שבקדושה סימן ב'

Rav Huna the Elder said: It is written, “Man ate the bread of the angles,” (Psalms 78:25) i.e., just like the bread which the ministering angels eat, is in holiness and cleanliness, so, too, does Israel eat in holiness and cleanliness, as is written, “Sanctify yourselves” (Leviticus 20:7) — this is the water [for washing hands] before [eating], “and be holy” — this is the water [for washing hands] after [eating], “I am the Lord your God” — this is the blessing [grace] after the meal. Whoever eats in holiness and cleanliness resembles the ministering angels. The purpose of the meal of our father Avraham [prepared for the angles], peace be

אָמַר רַב הוֹנָא סָבָא כְּתִיב (תהלים עח) לֶחֶם אֲבִירִים אָכַל אִישׁ לֶחֶם שְׁמֹלְאֵי הַשָּׁרַת אוֹכְלִים בְּקִדּוּשָׁה וּבְנִקְיוֹת אַף יִשְׂרָאֵל אוֹכְלִים בְּן בְּקִדּוּשָׁה וּבְנִקְיוֹת דְּכְתִיב (ויקרא כ) וְהִתְקַדְשְׁתֶּם אֵלּוּ מִיַּם רֵאשׁוֹנִים וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים אֵלּוּ מִיַּם אַחֲרוֹנִים אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם זֶה בְּרַבַּת הַמְּזוּן וְכָל הָאוֹכֵל בְּקִדּוּשָׁה וּנְקִיּוֹת דּוּמָה לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרַת: תְּכַלִּית הַסְּעוּדָה שֶׁל אֲבָרְהָם אֲבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם לְזִמְן בְּשִׁלְשָׁה עִם בְּרַבַּת הַמְּזוּן שְׁהוּא מְצוּה רַבָּה מְקוּדְשַׁת אֲצֵל הַמַּלְאֲכִים וְזֶהוּ (בראשית יח) כִּי עַל בֶּן עֲבָרְתֶּם עַל עֲבָדְכֶם כִּי עַל בֶּן תְּכַנִּינוּ לְסַעוֹד אֲצֵלִי: בְּרַבַּת הַמְּזוּן דְּאוֹרֵייתָא הַחֲמִירוּ

upon him, was to recite the invitation in the presence of three men with the grace after the meal, which is a great *mitzvah*, and is greatly sanctified among the angels. This is the meaning of “because [that is why] you have passed by your servant's way” (Genesis 18:5) — because for that purpose you should prepare to dine by me. [Because] Grace after a meal is a commandment of Biblical origin, they [the Sages] were strict to [require] that it be said while

sitting down. One should take to heart that he is blessing the Holy One, blessed be He, because He has given him [food] to eat. One should garb himself in trembling to concentrate properly if he is a person of

proper spirit.

### Practical Law:

#### Rambam, Laws of Repentance, Chapter 3

(1) If someone regrets the commandments that he has performed and wonders regarding his merits and says in his heart, “What did I gain by doing them? I wish that I had not done them,” this person loses all of them, and no merit in the world is mentioned for him. As it says, “The righteousness of the righteous will not save him on the day of his wickedness” (Ezekiel 33:12) — this [verse] is only talking about one who regrets his earlier [righteousness deeds]. (2) Just as a person's merits and sins are weighed at the time of his death, so, too, every year the sins of every one of those who has come into the world are weighed with his merits on the Festival of Rosh HaShanah. Whoever is found righteous is sealed for life. Whoever is found wicked is sealed for death. One who is in the middle is left pending until Yom Kippur. If he repents, he is sealed for life. If not, he is sealed for death. (3) Even though the blowing of the *shofar* on Rosh HaShanah is a decree of the Torah, it contains an allusion [to an idea], as if to say, Awaken, you sleepers, from your sleep! You slumberers, awaken from your slumber! Examine your deeds and repent, and remember your Creator! Those who forget the truth amid temporal vanities and go astray all their years for vanity and emptiness that do not benefit or save, look to your souls and improve your ways and your deeds. Let each of you abandon his evil path and his thought that is not good.

לְאוֹמְרָה מְיוֹשֵׁב וְיֹשִׁים אֶל לְבוֹ שְׁהוּא  
מְבָרֵךְ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שְׁנַתָּן לוֹ  
לְאֶכּוֹל וְרַעְדָה יִלְבַּשׁ לְכוּיִן פְּרָאוּי אִם בַּעַל  
נַפְשׁ הוּא:

הלכה

הרמב"ם הלכות תשובה פרק ג

א כל מי שניחם על המצות שעשה ותוהא על  
הזכיות ואמר בלבו ומה הועלתי בעשייתן  
הלוואי לא עשיתי אותן הרי זה אבד את כולן  
ואין מזכירין לו שום זכות בעולם שנאמר  
(יחזקאל יח) צדקת הצדיק לא תצילנו ביום  
רשעו אין זה אלא בתוהא על הראשונות:  
ב וכשם ששוקלין זכיות אדם ועונותיו בשעת  
מיתתו כך בכל שנה ושנה שוקלין עונות כל  
אחד ואחד מבאי העולם עם זכיותיו ביום טוב  
של ראש השנה מי שנמצא צדיק נחתם לחיים  
מי שנמצא רשע נחתם למיתה והבינוני תולין  
אותו עד יום הכפורים אם עשה תשובה נחתם  
לחיים ואם לאו נחתם למיתה: ג אף על פי  
שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב  
רמז יש בה בלומר עורו ישנים משנתכם  
וגרדמין הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם  
וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם אלו השוכחים  
את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם  
להבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל הביטו  
לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם  
ועזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו  
אשר לא טובה: